

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย
ที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคชาติพัฒนา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเห็นชอบ ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นพรรคหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคไทยรักไทย เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก ต่อมา หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ต่อมา นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงเสนอคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

กระบวนการพิจารณาที่ผ่านมา

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณา วินิจฉัยต่อไป เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ พร้อมทั้งแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองในฐานะ

LIRT

ผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคชาติพัฒนาในฐานะผู้ถูกร้องและพรรคไทยรักไทยในฐานะผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันรับหรือถือว่าได้รับสำเนาคำร้อง

หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า หัวหน้าพรรคไทยรักไทยและหัวหน้าพรรคชาติพัฒนาได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองทั้งสองเข้าด้วยกัน ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ของพรรคไทยรักไทย เมื่อวันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก และตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ของพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันอังคารที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่มีมติให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง พรรคไทยรักไทยไม่ได้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยมีพรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง แต่อย่างไรทั้งสิ้น

หัวหน้าพรรคชาติพัฒนา ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ พร้อมเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคชาติพัฒนาได้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ และครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๗ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยที่ประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติพัฒนาได้มีมติกำหนดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ตามข้อบังคับพรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อพิจารณาการยุบพรรคชาติพัฒนารวมกับพรรคไทยรักไทย และที่ประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคชาติพัฒนา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเสียงข้างมากให้ยุบพรรคชาติพัฒนารวมเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๕ เรื่องการรวมพรรคการเมือง มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๓ ส่วนพรรคไทยรักไทยได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวม

พรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ หัวหน้าพรรคชาติพัฒนาและหัวหน้าพรรคไทยรักไทย ได้ยื่นหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ถึงการรวมพรรคทั้งสองเข้าด้วยกัน โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง ตามมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองทั้งสองพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ วรรคสอง การที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง พรรคชาติพัฒนา ไม่ขอคัดค้านแต่อย่างใด โดยพรรคชาติพัฒนาขออ้างเอกสารตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองใช้อ้างอิง ต่อศาลรัฐธรรมนูญรวมทั้งข้อบังคับพรรคชาติพัฒนา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพิ่มเติมและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดให้มีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ทั้งนี้ ได้ส่งหนังสือที่ ชพน. ๓๓๒/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์พิจารณากรณีการยุบรวมพรรคเป็นกรณีพิเศษด้วย

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

LIRT

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗๐ “การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้”

มาตรา ๗๑ “ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมืองเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการวินิจฉัย

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาเพื่อรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า มีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พิจารณาตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจง และเอกสารประกอบ แล้วได้ข้อเท็จจริงว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ของพรรคชาติพัฒนา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ ได้มีมติเสียงข้างมากเห็นชอบให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และในวันเดียวกัน ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ ของพรรคไทยรักไทย ได้มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้รวมพรรคชาติพัฒนาเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคไทยรักไทยที่เป็นหลัก จากนั้น หัวหน้าพรรคทั้งสองได้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมือง ถึงการรวมพรรคชาติพัฒนาเข้ากับพรรคไทยรักไทย โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งทั้งสองพรรคได้ดำเนินการ

ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ ที่บัญญัติว่า ในกรณีที่การรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมือง เข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกันขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง เห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียนดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม นั้น

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามเอกสารได้ความว่า พรรคชาติพัฒนาและพรรคไทยรักไทย ได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคให้รวมพรรคเข้าด้วยกัน โดยให้พรรคไทยรักไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง อีกทั้งหัวหน้าพรรคการเมืองทั้งสอง ได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗๓ แล้ว ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้สั่งยุบพรรคชาติพัฒนาตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงเห็นว่า กรณีมีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะสั่งยุบพรรคชาติพัฒนา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓) ได้

จึงอาศัย มาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ยุบพรรคชาติพัฒนา

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand